

Kaatuneiden huolto

Oppituntikuvaus

Kesto: 1 (+ 1) oppituntia

Tavoitteet

- oppijat tietävät, kaatuneiden huollon tavoitteet ja periaatteet
- oppijat osaavat kaatuneen huostaanottamisen
- oppijat tietävät, mikä on heidän vastuunsa kaatuneiden huollon järjestelyissä / toteutuksessa
- oppijat ymmärtävät kaatuneiden huollon merkityksen: a) omalle ja oman joukon toimintakyvyille, b) kaatuneiden omaisten surutyölle, c) yhteiskunnan kestokyvylle
- oppijat tiedostavat oman ja taistelutoverin haavoittuvuuden taisteluolosuhteissa ja saavat välineitä sen käsittelemiseen ja kohtaamiseen
- oppijat ymmärtävät, että kuolemaan liittyy erilaisia uskomuksia ja osaavat kunnioittaa tovereidensa uskomuksia
- oppijat ymmärtävät, että kuolemaan ja vainajan käsittelyyn sekä hautausjärjestelyihin liittyy uskonnollisia käsityksiä ja uskontojen määrittämiä käytäntöjä, sekä osaavat huomioida ne.

Sisältö

- kaatuneen määritelmä
- Kuoleman toteaminen Suomen lakien ja viranomaisohjeiden mukaan
- kaatuneiden huollon tavoite: mahdollistaa kaatuneen hautaus hänen itsensä ja omaisten toivomusten mukaisesti
- kaatuneen esitunnistaminen, (esi)tunnistamisvälineet, sekä tunnistaminen viranomaisohjeiden mukaan
- tuntemattoman kaatuneen ja kaatuneen vihollistaistelijan käsittely
- kaatuneen huostaanotto ja evakuoiminen oman perusyksikön huostaanotto paikalle
- kaatuneen omaisuuden (jäämistö) huostaanotto eri paikoista sekä sen toimittaminen oman perusyksikön vääpelille
- vainajan varustuksen ja sotamateriaalin käsittely
- vainajan käsittely ja kuljettaminen kenttäolosuhteissa / tilapäisvälinein
- fyysisen ja henkisen haavoittuvuuden pohtiminen normaalioloissa ja poikkeusoloissa, elämänhistorian kokemusten huomioiminen
- merkityksellisyyden ja ryhmäkiinteyden vahvistaminen
- surutyö ja sen vaiheet
- viimeisen palveluksen logiikka: kaatuneen ja hänen omaistensa toiveiden toteuttaminen
- kaatuneen uskonnon ja elämänkatsomuksen kunnioittaminen

Toimialakohtaiset erityisisällöt:

- lääkintähenkilöstö: kuoleman kohtaaminen, kuoleaksi toteaminen ja auttajan jaksaminen ja tuki
- perusyksikön vääpelit, tilanne- ja talousaliupseerit: kirjanpitoasiat, jäämistön käsittely
- kuljettajat ja huoltopalvelu: vainajan käsittely

Toteutus

Kaatuneiden huollon koulutus soveltuu erinomaisesti myös maastossa toteutettavaksi. Koulutus on tarpeellista sitoa taistelukentän todellisuuteen. Tämä voidaan toteuttaa esim. peliryhmällä. Koska kaatuminen tapahtumana ja kaatuneen taistelutoverin käsittely ovat potentiaalisesti traumatisoivia tapahtumia, on eduksi, jos kaatuneiden huollon oppitunti on paitsi puhetta, myös keskustelua ja

tekemistä. Opetustavoitteiden saavuttamiseksi oppituntiin on hyvä liittää esimerkiksi käytännön evakuoimisharjoite.

Oppituntia pidettäessä on huomioitava joukko ja sen tehtävä. Opettajan on perehdyttävä siihen riittävässä määrin, jotta hän kykenee itse hahmottamaan joukon mahdollisen taistelujaotuksen, etäisyydet ja muut käytännön toimiin vaikuttavat seikat.

Kaatuneiden huollon opettajan on hallittava oppitunnin moniulotteisuus: toisaalta kyseessä on logistiikan oppitunti, toisaalta käsitellään kuolemaa ja elämän haavoittuvuutta.

Koulutettavassa joukossa on usein joku, joka on hiljattain kokenut läheisen ihmisen menetyksen omassa elämässään. Joukossa voi olla myös ihmisiä, joiden surutyö on joskus vaikeutunut tai jäänyt kesken. Kuolemasta puhuminen ei kaikissa herätä vahvoja tunteita, mutta ihmisten erilaisen kokemushistorian vuoksi joidenkin tunnereaktio voi olla voimakas, ja koettavat tunteet vaikeasti kohdattavia. Tällaisissa tilanteissa kouluttajalta vaaditaan kykyä luoda sellainen tila, jossa kaikenlaiset tunnereaktiot tai niiden puuttuminen koetaan luonnolliseksi ja hyväksyttäväksi.

Opetus- ja havaintomateriaali

- kaatuneiden huollon lomakkeisto
- esimerkki kaatuneen kuljetusmateriaalista
- taisteluvälinevarustus